

Kam sa hýbe vojenská mobilita?

Natália Tonkovič Sudaková

Slovenská republika sa od roku 2018 v rámci Stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO) aktívne zúčastňuje na programe vojenskej mobility. Cieľom programu je zlepšiť odolnosť kritickej infraštruktúry proti kybernetickým a hybridným hrozbám, digitalizovať procesy cezhraničného prechodu a zabezpečiť tak rýchlejší presun zahraničných ozbrojených síl cez naše územie, či poskytnúť im v krátkom čase potrebnú logistickú podporu. Ani po dvoch rokoch od spustenia projektu nebolo na Slovensku vytvorené vhodné legislatívne prostredie na implementáciu potrebných opatrení. Problematickým sa ukázala byť aj medzirezortná spolupráca a zahŕňanie vojenských požiadaviek do infraštruktúrnych projektov.

Európska úroveň

V správe Koordinovaného výročného preskúmania v oblasti obrany (CARD, 2020) je vojenská mobilita identifikovaná ako jedna zo spôsobilostí novej generácie, na budovanie ktorej by mali členské štáty sústrediť svoje úsilie. Existencia kvalitných podmienok pre presuny vojenskej techniky, materiálu a personálu, zároveň zvyšuje operačnú výkonnosť Európskej únie v krátkodobom a strednodobom horizonte.

Podľa druhej Spoločnej správy Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní akčného plánu v oblasti vojenskej mobility od júna 2019 do septembra 2020 bol vo všetkých oblastiach na úrovni EÚ (dopravná infraštruktúra, regulačné a procedurálne otázky a iné prierezové témy) dosiahnutý hmatateľný pokrok. ([Rada EÚ, 2020](#))

Problematickejšia sa ukázala realizácia jednotlivých opatrení v členských krajinách, vrátane Slovenska. Stále existujú legislatívne prekážky, ktorá bránia dosahovaniu niektorých vytýčených cieľov, ako je napríklad rýchlejšie schvaľovanie cezhraničných presunov. Kritickou podmienkou pre zlepšenie súčasnej situácie je úzka medzirezortná spolupráca a proaktívny prístup ústredných orgánov štátnej správy. Vojenská mobilita je kombináciou viacerých oblastí a nie všetky spadajú do kompetencie Ministerstva obrany SR či Generálneho štábu. Preto je nevyhnutné, aby každé ministerstvo pochopilo svoju rolu v plnení medzinárodných záväzkov súvisiacich s vojenskou mobilitou a podnikalo potrebné kroky na implementáciu opatrení.

Dopravná infraštruktúra

Aktualizácia vojenských požiadaviek, analýzy rozdielov a požiadaviek na dvojité použitie, je dôležitou súčasťou pre stanovenie ďalších krokov pri vykonávaní akčného plánu v oblasti infraštruktúry. Na základe týchto zistení je ďalej možné na úrovni EÚ vytvoriť nástroje na financovanie konkrétnych projektov, ktoré svojou povahou dbajú na rozvoj dopravných koridorov so strategickým významom pre európsku bezpečnosť.

Posledná analýza rozdielov ukázala, že aktualizácia vojenských požiadaviek mala pozitívny vplyv na vojenskú mobilitu v rámci EÚ a mimo nej. Došlo k zníženiu rozdielov

Materiál prezentuje názory autora a Analytického útvaru MO SR, ktoré nemusia nevyhnutne odrzkaďovať oficiálne názory a politiky Ministerstva obrany SR. Cieľom komentárov AU je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne témy v oblasti obrannej a bezpečnostnej politiky štátu. Práca neprešla jazykovou úpravou.

Problematickou oblasťou pri zlepšovaní vojenskej mobility v podmienkach SR je legislatíva.

Kritickou podmienkou pre zlepšenie súčasného stavu zostáva medzirezortná spolupráca.

medzi civilnými a vojenskými súbormi požiadaviek na technickú infraštruktúru a **zvýšila sa celková dĺžka vojenskej dopravnej siete o 8% na celkových 175 921 km.**

Až 93% vojenskej dopravnej siete sa pokrýva s transeurópskou dopravnou sieťou (TEN-T), teda so strategickými dopravnými koridormi, ktoré sú zvlášť významné pre fungovanie EÚ. Na financovanie rozvoja TEN-T existujú na európskej úrovni finančné nástroje, ktoré môžu byť využité aj na podporu rozvoja dopravnej infraštruktúry s dvojakým využitím (Nástroj na prepájanie Európy - CEF).

Rovnako bolo zaznamenané aj zvýšenie počtu dopravných uzlov o 25% na 707, pričom až 73% z nich je súčasťou siete TEN-T. Tento vývoj prispieva k prepojenejšej Európe a má pozitívny vplyv nielen na vojenskú mobilitu, ale aj pohyb ľudí, tovarov a služieb v EÚ.

Prvá analýza rozdielov identifikovala dva typy chýbajúcich prepojení: vnútrozemskú vodnú dopravu a chýbajúce cezhraničné spojenia. Niektoré členské štáty hneď v úvode projektu vylúčili vnútrozemskú vodnú dopravu z vojenskej dopravnej siete, čo v niektorých prípadoch negatívne ovplyvnilo rozvoj vojenskej mobility. Z dlhodobého hľadiska predstavuje zásadný problém aj slabá prepojenosť cezhraničných bodov. Túto problematiku EÚ rieši nielen z vojenského pohľadu, ale predovšetkým z pohľadu zabezpečenia civilnej logistiky pri preprave tovarov, služieb a ľudí. Projekt vojenskej mobility by tak mohol významne ovplyvniť stanovenie priorít v tejto oblasti.

Identifikované nedostatky v oblasti železničnej a cestnej dopravy sa týkajú technických parametrov infraštruktúry, ktoré nezodpovedajú maximálnym možným rozmerom prepravovanej vojenskej techniky a nákladu. V súvislosti so železničnou infraštruktúrou vojenské požiadavky stanovujú maximálnu šírku nákladu 4,5 metra, kým v EÚ je povolená maximálna šírka 3,5 metra. Podobný problém nastáva aj pri výške nákladu, ktorej maximum vojenské požiadavky stanovujú na 4,5 metra.¹ Nie všetky železničné tunely sú uspokojené týmto rozmerom a zmena parametrov by si vyžadovala veľké investičné náklady. Je len málo pravdepodobné, že by sa členská krajina rozhodla pre rekonštrukciu kvôli vojenským presunom. Tieto požiadavky by však mali byť zohľadňované pri nových projektoch.

Ťažké obrnené transportéry (samohybné kolesové vozidlá), ktoré sú uspokojené na presun po cestách, sú limitované existujúcimi technickými normami. Problémom je hlavne nedostatočná nosnosť ciest a mostov (požiadavka na 130 ton v porovnaní so štandardnými 44 tonami), šírka a výška cestných tunelov, maximálna povolená šírka nadrozmerného nákladu a malý polomer otáčania sa. Identifikované nedostatky sa týkajú aj zoradísk a nákladných terminálov, ktoré buď na niektorých úsekoch absentujú alebo kapacitne nepostačujú.

Preprava nebezpečného tovaru

Vo vojenskej oblasti na úrovni EÚ stále nebola dosiahnutá harmonizácia pravidiel a režimu prepravy nebezpečného tovaru. Európska obranná agentúra (EDA) sa tento problém rozhodla riešiť v programe „Optimalizácia schvaľovania cezhraničných presunov v Európe“. Bola zriadená platforma, v rámci ktorej dochádza k výmene poznatkov medzi civilnými a vojenskými expertmi o preprave nebezpečného tovaru. Členské krajiny sa aktívne podieľajú na tvorbe spoločných pravidiel tak, aby neskôr tieto pravidlá nenarážali na špecifika národných legislatív a nespôsobovali zbytočnú administratívnu záťaž.

¹ Vojenské požiadavky vychádzajú z technických parametrov vojenskej techniky a nákladu. Napríklad v súvislosti s pásovými vozidlami, hlavný bojový tank môže byť široký až 3,75 metra bez vonkajšieho opancierovania.

Zefektívneniu rozvoja vojenskej mobility môže napomôcť budovanie infraštruktúry na dvojaké použitie.

Clá a daň z pridanej hodnoty

Pre rýchly presun bez administratívnych a procedurálnych záťaží bolo nevyhnutné zefektívniť a zjednodušiť colné formality pre cezhraničné presuny. Na základe tejto požiadavky Európska komisia prijala zmenu delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/2446 s účinnosťou od 16. júla 2020, ktorá definuje koncepciu tovaru presúvaného alebo používaného v rámci vojenských činností. Bolo ustanovené tlačivo EÚ 302 ako colný doklad, ktorý majú používať členské štáty EÚ, a to aj v kontexte vojenských činností týkajúcich sa spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky Únie.²

Tieto zmeny sú v súčasnej dobe už uplatňované v praxi a mali by priniesť zjednodušenie a racionalizáciu súvisiacich colných postupov v celej EÚ. Na zabezpečenie jednotného zaobchádzania s cezhraničnými presunmi vojenských síl EDA aktuálne pripravuje usmernenie o používaní tlačiva EÚ 302 pre vojenských používateľov a úrady. V rámci znižovania administratívnej záťaže chce EDA v spolupráci s členskými štátmi zvážiť možnosti digitalizácie tlačiva 302 a vyhodnotiť súvisiace riziká a benefity.

V súvislosti s daňou z pridanej hodnoty bola prijatá smernica Rady (EÚ) 2019/2235 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, ktorá by mala oslobodiť dodávky ozbrojeným silám od dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní, keď sú tieto sily nasadené mimo vysielajúceho členského štátu a podieľajú sa na obrannom úsilí NATO. Krajiny by v nadväznosti na smernicu mali prijať také zákony, právne predpisy a správne opatrenia, ktoré zabezpečia plný súlad s jej znením už od 1. júla 2022.

Povoľovanie cezhraničných presunov

V súčasnej dobe existujú už prvé návrhy oboch technických dohôd, a to hlavne vďaka aktívnej účasti všetkých zainteresovaných strán a významnej podpore zo strany Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, Vojenského štábu EÚ a útvarov Komisie. Technické dohody sú súčasťou už spomínaného programu „Optimalizácia schvaľovania postupov cezhraničných presunov v Európe“, do ktorého je zapojených 25 členských štátov aj s Nórskom, ktoré sa na programe zúčastňuje na základe správnej dohody s EDA.

Financovanie a podporné nástroje

V dlhodobom rozpočte EÚ na roky 2021-2027 bolo pre oblasť vojenskej mobility vyčlenených 1,7 mld. € (bežné ceny). Pôvodný návrh Európskej komisie z roku 2018 počítal s objemom 6,5 mld. €, čo predstavuje **zníženie balíka pre vojenskú mobilitu o 74%.** Škrty boli spôsobené hlavne zmenou priorit v súvislosti s pandemiou koronavírusu a jeho ekonomických následkov, ktoré si budú vyžadovať rozsiahlu finančnú podporu.

Na podporu vojenskej mobility je možné v rámci EÚ využiť aj finančný nástroj „Spájame Európu“ – Connecting Europe Facility (ďalej len „CEF“). Hlavným cieľom tohto nástroja je rozvoj transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) a multimodálnych dopravných koridorov, keďže bez dobrých spojení nebude Európa rásť. Silná európska dopravná sieť je strategicky dôležitá aj pre európsku obranu, ktorá je stále príliš fragmentovaná. Investície do budovania infraštruktúry dvojakeho využitia a implementácie vojenských požiadaviek predstavuje základný pilier pre zlepšovanie obranyschopnosti EÚ.

² V súčasnej dobe upravuje import, export a tranzit tovarov aliančných ozbrojených síl tlačivo NATO 302. Novovznikajúce tlačivo EÚ 302 môže byť používané popri existujúcom formulári.

Zjednodušením colných predpisov pri vojenských cezhraničných presunoch sa zaoberá o. i. EDA.

Oproti návrhu Európskej komisie z mája 2018 bude vo Viacročnom finančnom rámci EÚ na voj. mobilitu vyčlenených o 74% financií menej.

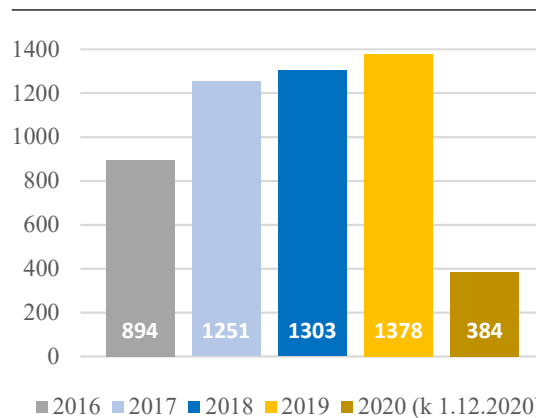
Pripravenosť Slovenska na zlepšovanie podmienok vojenskej mobility

Počet vojenských tranzitov cez územie Slovenska každoročne rastie.

Počet vojenských tranzitov si v rámci územia Slovenskej republiky zachováva stúpajúcu tendenciu aj napriek ich významnému poklesu v roku 2020, ktorý bol spôsobený pandemiou COVID-19. Počet vydaných cestných aj železničných tranzitných povolení pre rok 2019 bol v porovnaní s rokom 2016 o 35% vyšší. Keďže jedným z hlavných strategických cieľov členských krajín EÚ a NATO je zvyšovať vojenskú interoperabilitu, stúpajúci trend presunov bude určite pokračovať aj v ďalších rokoch. Preto by mala každá krajina vytvoriť adekvátne legislatívne, administratívne a infraštruktúrne podmienky pre rýchle a bezproblémové tranzity.

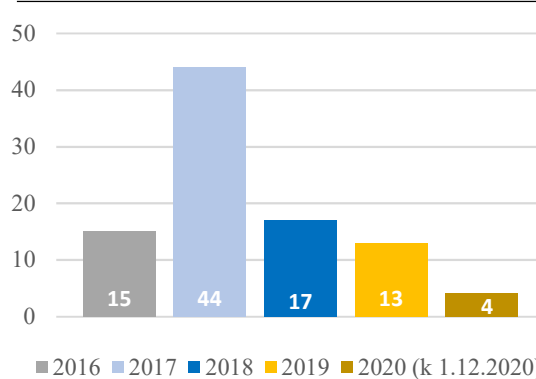
Na základe Uznesenia vlády SR č. 28 z 23. januára 2019 bol schválený Návrh opatrení na implementáciu rozhodnutí o zlepšení vojenskej mobility v SR (*Akčný plán pre vojenskú mobilitu*), na základe ktorého boli ústredným orgánom štátnej správy uložené úlohy v troch kľúčových oblastiach – dopravná infraštruktúra, preprava nebezpečného nákladu a schvaľovanie cezhraničných presunov.

Graf 1: Cestné tranzitné povolenia cez / do SR

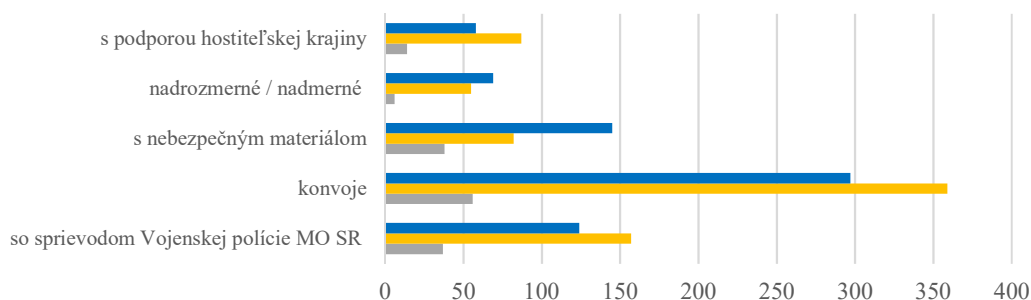
Zdroj: Národné centrum vojenskej dopravy OS SR, 2020

Graf 2: Železničné tranzitné povolenia cez / do SR

Zdroj: Národné centrum vojenskej dopravy OS SR, 2020

Graf 3: Typy tranzitov do /cez SR na roky 2018 až 2020

	so sprievodom Vojenskej polície MO SR	konvoje	s nebezpečným materiálom	nadrozmerné / nadmerné	s podporou hostiteľskej krajiny
2018	124	297	145	69	58
2019	157	359	82	55	87
2020 (k 1.12.2020)	37	56	38	6	14

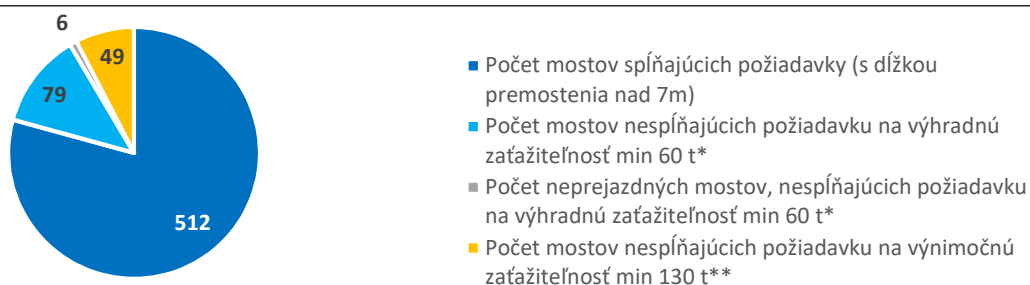
Zdroj: Národné centrum vojenskej dopravy OS SR, 2020

Dopravná infraštruktúra

Národné centrum vojenskej dopravy (NCVD) v súlade s úlohou, ktorá bola uložená ministrom obrany uznesením vlády SR č. 28/2019, každoročne aktualizuje požiadavky na hlavné a alternatívne prepravné trasy predurčené na vojenské presuny v súlade s technickými požiadavkami vyplývajúcimi z projektu vojenskej mobility. V oblasti dopravnej infraštruktúry a budovania dopravných sietí s dvojakým využitím je nevyhnutné zabezpečiť úzku spoluprácu s Ministerstvom dopravy a výstavby SR.

Okrem otázky projektov na budovanie dopravnej siete dvojakého využitia je strategicky dôležité venovať sa téme prejazdnosti mostných objektov na určených automobilových cestách (UAC). NCVD v súlade s Rozvojovým plánom podpory obrany štátu s výhľadom do roku 2024 a na základe aktualizovaných vojenských požiadaviek na dopravnú infraštruktúru vytvorilo prehľad prejazdnosti mostných objektov na UAC, ktorý ukázal, že 20% z celkového počtu mostov nespĺňa požiadavku zaťažiteľnosti.

Graf 4: Prehľad prejazdnosti mostných objektov na UAC (k 2. 1. 2020)

* v súlade s Rozvojovým plánom podpory obrany štátu s výhľadom do 2024

** na základe aktualizovaných požiadaviek v kontexte so schválením Technických špecifikácií dopravnej infraštruktúry, ktoré dopĺňajú Vojenské požiadavky na vojenskú mobilitu v EÚ a mimo nej v rámci PESCO
Zdroj: Národné centrum vojenskej dopravy OS SR, 2020

Podľa výročných správ SSC bolo na údržbu mostov na UAC v rokoch 2018 až 2019 vynaložených spolu 533 756 € v rámci projektu Zabezpečenie zjazdnosti a priepustnosť UAC. Tento projekt je súčasťou Medzirezortného programu 06E – Podpora obrany štátu a podprogramu 06E01 – Dopravná a telekomunikačná podpora. Zámerom podprogramu je podpora systému dopravnej a telekomunikačnej infraštruktúry, služieb a činností v rozsahu podľa požiadaviek OS SR pre potreby zabezpečenia obrany štátu a požiadaviek v rámci poskytovania HNS.

Tabuľka 1: Finančné prostriedky v podprogramme 06E01 Dopravná a telekomunikačná podpora

06E01 MDV SR - Dopravná a telekomunikačná podpora					
	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Pridelené finančné prostriedky	247 756,00 €	294 000,00 €	800 000,00 €	800 000,00 €	800 000,00 €
Čerpané finančné prostriedky	241 761,61 €	294 000,00 €	N/A	N/A	N/A
Zabezpečenie zjazdnosti a priepustnosti UAC	239 756,00 €	294 000,00 €	255 000,00 €	250 000,00 €	250 000,00 €

*Finančné prostriedky sú informatívne a môžu byť v príslušnom období upravené v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Zdroj: Slovenská správa ciest 2018-2019 a Uznesenie vlády SR č. 21/2020

20% mostov na Slovensku nespĺňa požiadavku zaťažiteľnosti.

Zjazdnosť UAC je financovaná z podprogramu 06E01 – Dopravná a telekomunikačná podpora.

V súlade s Uznesením vlády SR č. 21 z 22. januára 2020 k návrhu Medzirezortného programu 06E – Podpora obrany štátu na roky 2020 až 2022 bolo na projekt zabezpečenia UAC vyčlenených každoročne približne 250 000 €. Došlo tak k zníženiu financovania projektu o 15% v porovnaní s rokom 2019, avšak celkovo sa do dopravnej infraštruktúry plánuje investovať viac, keďže jeho súčasťou sa stali nové projekty, ktorých cieľom je vybudovať dopravnú infraštruktúru spĺňajúcu vojenské požiadavky.

Tabuľka 2: Finančné prostriedky v rámci podprogramu 06E01 podľa projektov

Por. číslo	Projekty	2020	2021	2022
1.	Zabezpečenie zjazdnosti a priepustnosti určených automobilových ciest (ďalej len "UAC")	255 000,00 €	250 000,00 €	250 000,00 €
2.	Vybudovanie nakladacích a vykladacích rámp na železnici	- €	- €	- €
3.	Vybudovanie nakladacích a vykladacích priestorov na železnici	400 000,00 €	400 000,00 €	400 000,00 €
4.	Údržba železničnej infraštruktúry	- €	- €	- €
5.	Údržba železničných koľajových vozidiel	145 000,00 €	150 000,00 €	150 000,00 €
6.	Zabezpečenie nevyhnutného rozsahu prednostného volania	- €	- €	- €
7.	Pripravenosť letiska Bratislava v rámci HNS	- €	- €	- €
8.	Mapový podklad o určených automobilových cestách v Informačnom systéme Modelu cestnej siete	- €	- €	- €
	Spolu	800 000,00 €	800 000,00 €	800 000,00 €

Zdroj: Slovenská správa ciest 2018-2019 a Uznesenie vlády SR č. 21/2020

V súvislosti s čerpaním finančnej pomoci v rámci Nástroja na prepájanie Európy slovenskí príjemcovia v rokoch 2014-2020 získali pomoc vo výške 541,9 miliónov € v rámci 40 projektov zameraných na rozvoj dopravnej infraštruktúry. Najväčší objem grantov bol pridelený projektom podporujúcim rozvoj koridorov základnej siete (core network corridors), ktoré majú veľký význam nielen pre civilné využitie, ale aj pre zlepšovanie vojenskej mobility.

Povoľovanie cezhraničných presunov

V súvislosti s programom optimalizácie cezhraničných presunov sa Ministerstvo obrany SR zúčastňuje na tvorbe spoločných pravidiel prostredníctvom odborných stanovísk a pripomienok. Aktívne sa podieľa na riešení digitalizácie vojenského colného systému a používania tlačiva EU 302 prostredníctvom účasti v ad hoc pracovnej skupine k clám.

Výška národných príspevkov v projekte digitalizovaného colného systému EÚ ešte nie je známa. V súčasnej dobe EDA pripravuje štúdiu uskutočniteľnosti, ktorá rieši otázky nákladov obstarania, dlhodobej údržby a ďalších oblastí spojených s prevádzkou systému. Z predmetnej štúdie bude zrejmá aj suma, ktorú členské štáty zaplatia za tento projekt.

Jedným z problematických bodov je garancia splnenia požadovanej lehoty 5 pracovných dní na vybavenie žiadosti zahraničných ozbrojených síl o povolenie na presun cez územie SR. Legislatívne prekážky týkajúce sa nadmerných a nadrozmerných preprav komplikujú schvaľovací proces, čo môže spôsobiť predĺženie lehoty na vydanie povolenia.

Na základe Technického predpisu č. 103 (Povoľovacie konanie na zvláštne užívanie pozemných komunikácií pri prepravách nadmerných a nadrozmerných nákladov

Posudzovanie
cezhraničných
presunov
nadrozmerných
nákladov je
legislatívne
náročné.

a niektoré súvisiace vybrané povinnosti správcov pozemných komunikácií a iných subjektov), v zmysle bodu 4.7 musí na základe požiadavky ozbrojených síl Slovenská správa ciest (SSC) posúdiť trasu spravidla v termíne do 5 pracovných dní od prijatia požiadavky.³ Keďže 5 dní by mal trvať celý proces vydania povolenia, samotné posúdenie SSC by malo byť realizované v kratšej časovej lehote, než je stanovené v súčasnom predpise.

V tomto prípade sa ukazuje potreba novelizácie Technického predpisu č. 103 tak, aby stanovené lehoty vzájomne umožňovali vykonateľnosť ambície presunov. Rovnako je nutné preskúmať aj možnosti novelizácie súvisiacej legislatívy, ktorá by mala byť v súlade s plnením platných záväzkov SR.

Preprava nebezpečného nákladu

V oblasti prepravy nebezpečných nákladov bol implementovaný štandardizačný dokument NATO. Jeho hlavným cieľom je zosúladiť medzinárodné civilné predpisy pre prepravu nebezpečných nákladov všetkými druhmi prepravy so špecifickými vojenskými požiadavkami Aliancie.

Prehľad skratiek:

CARD	<i>Koordinované výročné preskúmanie v oblasti obrany (Coordinated Annual Review on Defence)</i>
CEF	<i>Nástroj na spájanie Európy (Connecting Europe Facility)</i>
EDA	<i>Európska obranná agentúra (European Defence Agency)</i>
EÚ	<i>Európska únia</i>
HNS	<i>podpora zo strany hostiteľskej krajiny (Host Nation Support)</i>
NATO	<i>Organizácia Severoatlantickej zmluvy (North Atlantic Treaty Organization)</i>
NCVD	<i>Národné centrum vojenskej dopravy</i>
PESCO	<i>Stála štruktúrovaná spolupráca (Permanent Structured Cooperation)</i>
SSC	<i>Slovenská správa ciest</i>
TEN-T	<i>transeurópska dopravná sieť (Trans-European Transport Networks)</i>
UAC	<i>určené automobilové cesty</i>

³ Predpis je v súlade s Uznesením vlády SR č. 442 z 28. septembra 2016 k návrhu Plnenia opatrení Slovenskej republiky na prípravu plánu postupnej reakcie NATO.

Referencie

Národné centrum vojenskej dopravy OS SR (2020), interné dokumenty.

Nástroj na prepájanie Európy (CEF) – Granty v oblasti dopravy 2014-2020 (Slovensko)
https://ec.europa.eu/inea/sites/inea/files/cefpub/eu_investment_in_transport_in_slovakia.pdf (cit. 2020-11-12).

Rada EÚ (2020), *Spoločná správa Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní akčného plánu v oblasti vojenskej mobility od júna 2019 do septembra 2020, 12081/20*,
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12081-2020-INIT/sk/pdf> (cit. 2020-11-20).

Slovenská správa ciest (2018), *Výročná správa za rok 2018*,
https://www.ssc.sk/files/documents/vyroczne_spravy/vyrspr_2018.pdf (cit. 2020-11-12).

Slovenská správa ciest (2019), *Výročná správa za rok 2019*,
https://www.ssc.sk/files/documents/vyroczne_spravy/vyrspr_2019.pdf (cit. 2020-11-12).

Uznesenie vlády SR č. 21/2020 z 22. januára 2020 k návrhu Medzirezortného programu 06E – Podpora obrany štátu na roky 2020 až 2022,
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/18157/1> (cit. 2020-11-12).